

A RÉGI JÓ PEST

A RENDŐRSÉG RÉGI JELENTÉSEIBEN

RUDNAY FŐKAPITÁNY ÖSSZEHOZTA A RENDŐRÖKET ÉS A RIPORTEREKET

Rudnay Béla főkapitány látta, hogy a helyzet így tarthatatlan és ezért ankét-ra hívta össze a rendőrség osztályvezetőit és az újságírókat. Két héten keresztül minden délután együtt ültek a főkapitány fogadószabájában az újságírók és a fő rendőrtisztviselők. Mindkét részről szenvedélyes felszólalások hangzottak el, rendőrtisztviselők megvádoltak újságírókat, újságírók megvádoltak rendőrtisztviselőket. Rudnay Béla mosolygó arccal ült az elnöki karoszekben és szó, megjegyzés nélkül hallgatta a különböző fejtegetéseket, felszólalásokat és vitákat. A kétheti vitatkozás után úgy látszott, hogy az ankét eredménytelenül végződik, mert az újságírók nem tudják meggyőzni a rendőrtisztviselőket, viszont a rendőrtisztviselők sem tudják meggyőzni az újságírókat. A két hélig tartó vitatkozást azután Rudnay Béla fejezte be. Főállott és barátságos, mosolygós arccal megköszönte munkatársainak, a rendőrtisztviselőknak azt a nagy buzgalmát, amivel a rendőrség álláspontját védtek, azonban úgy látja, hogy az újságíróknak van igazuk. A főkapitány szavaira a rendőrfőtisztviselők megrökönyödött arccal néztek főnökükre, Rudnay azonban továbbra is a legkedvesebb és legjovialisabb hangon folytatva, rámutatott az újságírás hibáira. Amikor befejezte beszédét, akkorra senki sem tudta, hányadán áll. Mindenkit megdicsért és mindenkit megdörgált. Egyik percben az újságírók arca vált savanyuvá és a rendőrtisztek arca hízott a gyönyörűségtől, a másik percben fordítva. A vége pedig az lett, hogy Rudnay összebarátkoztatta az újságírókat a rendőrtisztviselőkkel és a sajtóirodát szabályozó rendeletet adott ki, amelyben, mint említettük, egy rendőrtisztviselőt bízott meg azzal, hogy a sajtóirodát vezesse és az újságíróknak rendelkezésére álljon.

A rendőri sajtóiroda első vezetője Gar

lathy Ödön rendőrfogalmazó lett, utána pedig Rédev Miklós fogalmazó, a későbbi főkapitányhelyettes.

Az új rendszer eleinte nagyon bevált. Ha az újságírók érdeklődtek valamilyen ügy iránt, szóltak Garlathynak, majd Rédeynek, akik azonnal fölmentek az ügy referenséhez, megnézték az iratokat és azután közölték az újságírókkal az ügyet. Ha úgy látták, hogy az ügy még nem érett közlésre, akkor is megadták az információt, de hozzátették, hogy nem akarják a dolgot nyilvánosságra hozni és minden esetben meg is indokolták, miért akarják egyelőre titokban tartani.

A rendszer hosszú éveken keresztül kifogástalanul működött.

VI.

VILMOS CSÁSZÁR BUDAPESTEN

Az 1897. esztendő a gazdasági pangás jegyében folyt le. Csak az év végén kezdődött a javulás.

1897-ben jelennek meg először Pest utcáin a rikkancsok és új szint adnak az utcának. Az égykrajcáros *Esti Ujság* kezdte külföldi mintára a kolportázs-árusítást. A fürgé rikkancsok hangos ordítózással futottak az utcán és torkuk szakadtából kiabálták nemcsak a lap címét, hanem a nevezetesebb szenzációkat is. A főváros az első időben nagy tetszéssel fogadta a rikkancsok hadát, később azonban sok baj volt velük. A rikkancsok hónuk alatt a hatalmas újságpaksamétéval vadul rohantak a körülakon végig, nem törődve azzal, hogy nekifutottak embereknek, asszonyoknak, gyermekkocsiknak és felborították őket. A villamosokon és lóvonatokon akadályozták a fel- és leszállást. Sokan panaszkodtak, hogy a rikkancsok rettenetes lármával és kiabálással megbolygalják az egész város rendjét és a fülsiketítő ordítozás idegesíti a közönséget. Az élelmes rikkancsok sokszor úgy akarták a közönség vásárlási kedvét felkeltetni, hogy olyan szenzációs gyilkossági vagy egyéb híreket ordítottak, amiből egy szó sem volt igaz és természetesen a lapban sem volt egy szó sem róla. A sok panasz következtében már 1897-ben a főkapitány kénytelen volt rendeletet kiadni, amelyben megrendszabályozta a rikkancsokat.

Ebben az esztendőben két nevezetes esemény volt a magyar fővárosnak. Szeptember

20-án fényes ünnepségek közepette vonult be a fővárosba II. Vilmos német császár, majd szeptember 28-án Károly román király.

FERENC JÓZSEF FOGADJA A NÉMET CSÁSZÁRT

Vilmos császár bevonulása örökké emlékeztető lesz. A bevonulási ut a keleti pályaudvartól a Kerepesi-uton át (Rákóczi-ut), az Erzsébet-köruton, Teréz-köruton, Andrássy-uton, Fürdő-utcán, Lánchidon, Albrecht-uton (Hunyady János-ut) volt. Az egész utvonalon virággirlandokkal, lobogókkal díszített póznákat erősítettek a földbe. A házakon lobogók lengtek, az ablakokat, erkélyeket feldíszítették, az utcán katonai csapatok álltak sorfalat. Ekkor történt az az eset, hogy Ferenc József megállította kocsiját és az újságírókat eltávolította a katonai kordon mögé.

Ferenc József a budai Várból indult az utvonalon a keleti pályaudvarra fejedelmi vendégének fogadására. A katonai csapatok természetesen arcvonallal, tisztelegéssel, Gott-erhalte-val és a lobogó meghajtásával üdvözölték a királyt. A katonás rendben és glédában Ferenc József egyszerre rendtelenséget vett észre. Az Erzsébet-körut és Kerepesi-ut sarkán, a Népszínháznál, civilruhás emberek álltak a katonai csapat közvetlen közelében. A király nem tudta, mire vélje a dolgot. Az újságírók ugyanis a főkapitánnyal azt a megállapodást kötötték, hogy a Népszínháznál a katonai és rendőri kordon között helyezkednek el, hogy onnan nézhessék a bevonulást. A király azonban erről nem tudott. A hivatalos programban ez az elhelyezkedés nem szerepelt. A király már messziről észrevette a civilruhás embereket és amikor a kocsí a fordulóhoz ért, megállította, magához intette a rendőrtisztviselőt és megkérdezte, hogy kik ezek a civilemberek. A rendőrfogalmazó jelentette az uralkodónak, hogy az újságírók állnak itt, akik tudósítást fognak írni a bevonulásról. Ferenc József egy másodpercig gondolkodott, majd így szólt a rendőrfogalmazóhoz:

— Kérem, helyezze el az urakat a katonai kordon mögött, hogy ne zavarják a katonaság arcvonalát.

Igy is történt. Amikor visszafelé Ferenc József Vilmos császár balján ült az udvari

batárban, a Népszínháznál körülhordozta éles tekintetét, hogy parancsát teljesítették-e. Amikor látta, hogy a cilinderes újságírók a katonai kordon mögött állnak, láthatóan meg volt elégedve.

A CSÁSZÁR A FÖLDALATTI VILLAMOSON

Vilmos császár három napig tartózkodott Budapesten. Tiszteletére egymást érték az udvari fogadások, ünnepségek, bálók és katonai szemlék. Budapesten volt az osztrák-magyar monarchia minden előkelősége, az egész udvar, a diplomáciai testület és a közös miniszterek. Vilmos császár látni akarta Budapest akkori nevezetességét, a földalatti villamost, amelyhez hasonló Európában akkor még nem volt. (Ki hitte volna akkor, hogy harminchat esztendő múlva, amikor a világ összes fővárosaiban már földalatti vonatok járnak, Budapesten még mindig ugyanaz maradjon minden fejlődés nélkül a földalatti villamos.)

Vilmos császár és Ferenc József azon a villamoskocsin tették meg az utat, amelyen Ferenc József egy esztendővel korábban megnyitotta a vasutat. Külön díszes kocsit csináltak az uralkodó számára. A 20. számot viselte ez a villamos. Nagyságra ugyanolyan volt, mint a többi földalatti kocsí, azonban nem a közepén volt az ajtaja, hanem kétoldalt. Elöl hátul üvegfallal elzárt hely volt a kíséretnek, a középső részét pedig szalonná rendezték be.

Ekkor volt a 20-as számú földalatti villamoskocsi utolsó díszes szereplése. Azóta a kocsí az arénauti remizben volt évtizedeken keresztül és minden évben kétszer-háromszor végigjárták a vonalon, hogy a rozsdásodástól megóvják. Így várta a villamoskocsi hosszú éveken keresztül, hogy ismét fejedelmi vendéget kocsikáztasson az Andrássy-ut alatt. Várakozása azonban meddő maradt. Többé nem került rá a sor. Az utóbbi esztendőben a BSZKRT igazgatósága a diszkocsit is besorozta a rendes kocsik közé. A szalonbutort eltávolították és fapadokat állítottak be.

Alig távozott el Vilmos császár, amikor szeptember 28-án Károly román király Carmen Sylvával vonult be nagy ünnepséggel. Ugyanolyan díszel fogadták, mint Vilmos császárt.

(Folytatása következik.)